

Protokoll 8/2025

fört vid Fastighetsnämndens sammanträde tisdagen den 25 november 2025 kl. 16:30-16:40, Bråvallasalen, Stadshuset

Ledamöter

Alexandra Mattsson (V) Ordförande
Henrik Virro (M) Vice ordförande
Anders Österberg (S)
Alma Carlsson (S)
Gustav Österman (S)
Ingela Edlund (S)
Martin Hansson (MP)
Therese Lindström (M)
Theréz Randquist (M)
Sergej Salnikov (SD)
Hansi Karppinen (L)
Jimmy Gigg Lundin (S) ersätter David Persson (S)
Mats Rydelius (M) ersätter Frank Hojem (C)

Ersättare

Frida Punar (S)
Ulf Walther (S)
Albin Arleskär (MP)
Tomas Tetzell (M)
Julian Kroon (SD)
Lovisa Hedin (KD)

Övriga närvarande

Anders Kindberg Fastighetsdirektör
Carina Jonsson Avdelningschef
Lars Cha Avdelningschef
Olga Ekstam Avdelningschef
Fabian Lind Nämndsekreterare
Sherif Zakhour Borgarrådssekreterare
Reza Etemad Personalföreträdare §§10-17

Justerare

Alexandra Mattsson, Henrik Virro

Datum för justering

2025-11-25

Paragraf

§§6-7, §§10-17

Sekreterare

Fabian Lind

§ 6**Upphandling av ramavtal för beställning och genomförande av delar inom förvaltning och utveckling av fastighetskontorets fastighetsbestånd, 2026-2027**

FSK 2025/276

Beslut

Fastighetsnämnden beslutar enligt fastighetskontorets förslag:

1. Fastighetsnämnden ger fastighetskontoret i uppdrag att upphandla och teckna ramavtal för beställning och genomförande av delar inom förvaltning och utveckling av fastighetskontorets fastighetsbestånd.
2. Fastighetsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Alexandra Mattsson (V) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Hansi Karppinen (L) med stöd av vice ordföranden Henrik Virro m.fl. (M) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Liberalerna vill framhålla vikten av att stadens upphandlingar, särskilt inom områden med stora ekonomiska åtaganden som förvaltning och utveckling av fastighetsbeståndet, präglas av tydlig styrning, transparens och effektiv resursanvändning. Det är positivt att fastighetskontoret ser över ramavtalen för att bättre anpassa dem till dagens behov och att miljö- och klimatåtgärder integreras i upphandlingarna.

Samtidigt vill vi betona att det är viktigt att upphandlingarna leder till långsiktigt hållbara lösningar, både ekonomiskt och organisatoriskt. Liberalerna anser att det måste finnas en tydlig möjlighet att byta ut konsulter eller underentreprenörer

som inte lever upp till förväntningarna, för att säkerställa kvalitet, kostnadseffektivitet och flexibilitet i projekten.

Liberalerna ser också ett behov av noggrann uppföljning av hur ramavtalen används, särskilt med tanke på de stora ekonomiska värdena, samt att AI och digitala stödverktyg utnyttjas för bättre styrning och kontroll. Bristande uppföljning eller otydliga rutiner riskerar annars ökade kostnader för staden och minskad möjlighet att prioritera resurser till kärnverksamheter.

Mot bakgrund av det ekonomiska läget, där stockholmarna möter både höjda skatter och avgifter, är det centralt att varje upphandling bidrar till största möjliga nytta för invånarna. Liberalerna vill därför särskilt betona god behovsanalys, tydlig kostnadskontroll, uppföljning av avtalen samt utveckling av stadens beställarkompetens.

Handlingar i ärendet

- FSK 2025/276-1 (Godkänd - R 1) Upphandling av ramavtal för beställning och genomförande av delar inom förvaltning och utveckling av Fastighetskontorets fastighetsbestånd 2026-2027

§ 7**Upphandling av ramavtal för beställning och
genomförande av tekniska konsulttjänster, 2026- 2027**

FSK 2025/275

Beslut

Fastighetsnämnden beslutar enligt fastighetskontorets förslag:

1. Fastighetsnämnden ger fastighetskontoret i uppdrag att upphandla och teckna ramavtal för beställning och genomförande av tekniska konsulttjänster.
2. Fastighetsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Alexandra Mattsson (V) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Hansi Karppinen (L) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Liberalerna vill framhålla vikten av att stadens upphandlingar, särskilt inom områden med stora ekonomiska åtaganden som tekniska konsulttjänster, präglas av tydlig styrning, transparens och effektiv resursanvändning. Det är positivt att fastighetskontoret tar ett helhetsgrepp på ramavtalen och integrerar miljö- och klimatåtgärder samt digitalisering, men samtidigt är det avgörande att upphandlingarna leder till långsiktigt hållbara och kvalitativa lösningar som kan stå emot både ekonomiska och organisatoriska prövningar över tid.

Liberalerna vill särskilt betona behovet av att använda moderna digitala verktyg och artificiell intelligens som stöd för styrning, uppföljning och kvalitetssäkring i upphandlingsprocessen. Det är också viktigt att det finns en tydlig möjlighet att byta ut konsulter eller underentreprenörer som inte lever upp till förväntningarna, så att staden kan

säkerställa att kvalitet, kostnadseffektivitet och flexibilitet bibehålls i hela uppdragsflödet. Vidare bör incitamentsmodeller för vissa konsultgrupper, exempelvis mäklare, utvecklas för att koppla ersättning tydligare till levererad kvalitet och uppnådda resultat.

Liberalerna vill också framhålla att vissa konsulttjänster, såsom mäklartjänster, inte bara omfattas av ekonomiska och kvalitativa aspekter, utan även av demokrativillkor och samhällsintressen som måste beaktas. Det är därför viktigt att stadens behov av professionella tjänster kombineras med krav på transparens, rättvisa och offentlighet, så att processen kan granskas och förstås av allmänhet och andra intressenter. Detta är centralt för att säkerställa att upphandlingarna både är effektiva och legitima i ett bredare samhällsperspektiv.

Mot bakgrund av de stora ekonomiska värdena som ramavtalen omfattar, är det även viktigt att det finns noggrann uppföljning av avtalen och tydlig kostnadskontroll. Liberalerna vill betona att staden på sikt bör stärka sin beställarkompetens för att minska risken för beroende av externa aktörer och säkerställa att varje upphandling bidrar till största möjliga nytta för stockholmarna. Dessa aspekter måste vara centrala i kommande upphandlingar för att uppnå långsiktig hållbarhet, kvalitet och effektiv resursanvändning.

Handlingar i ärendet

- FSK 2025/275-1 (Godkänd - R 1) Upphandling av ramavtal för beställning och genomförande av tekniska konsulttjänster 2026-2027

§ 10**Yttrande till samråd om förslag till Kyrkhamn och
Riddersviks naturreservat, Hässelby villastad 36:1**

FSK 2025/686

Beslut

Fastighetsnämnden beslutar enligt fastighetskontorets förslag:

1. Fastighetsnämnden godkänner och överlämnar fastighetskontorets tjänsteutlåtande som svar på samrådsinbjudan.
2. Fastighetsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Alexandra Mattsson (V) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Handlingar i ärendet

- 2358982 Handlingar utsänds senare-Yttrande till samråd om förslag till Kyrkhamn och Riddersviks naturreservat , Hässelby villastad 36 1

§ 11**Remiss av Koordinatbestämda fastighetsgränser (SOU 2025:80). Remissvar**

FSK 2025/611

Beslut

Fastighetsnämnden beslutar enligt fastighetskontorets förslag:

1. Fastighetsnämnden godkänner och överlämnar fastighetskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Fastighetsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Alexandra Mattsson (V) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Handlingar i ärendet

- FSK 2025/611-2 (Godkänd - R 1) Remiss av Koordinatbestämda fastighetsgränser (SOU 2025:80)
- FSK 2025/611-1.1 Bilaga 1 Betänkande av Utredningen om koordinatbestämda fastighetsgränser

§ 12**Remiss av Motion om att införa en idrottsnorm.****Remissvar**

FSK 2025/528

Beslut

Fastighetsnämnden beslutar enligt fastighetskontorets förslag:

1. Fastighetsnämnden godkänner och överlämnar fastighetskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Fastighetsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Alexandra Mattsson (V) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Handlingar i ärendet

- FSK 2025/528-2 (Godkänd - R 1) Remiss av motion om att införa en idrottsnorm. Remissvar
- FSK 2025/528-1.1 Bilaga 1 Motionen

§ 13**Remiss av Motion om att ta fram en strategi för hyror för samlingslokaler, föreningslokaler, medborgarhus m.m. ska hållas på en låg nivå. Remissvar**

FSK 2025/600

Beslut

Fastighetsnämnden beslutar enligt fastighetskontorets förslag:

1. Fastighetsnämnden godkänner och överlämnar fastighetskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Fastighetsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation

Hansi Karppinen (L) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

1) Ordföranden Alexandra Mattsson (V), Anders Österberg m.fl. (S), Martin Hansson (MP), vice ordföranden Henrik Virro m.fl. (M) och Sergej Salnikov (SD) föreslår (se beslutet).

2) Hansi Karppinen (L) föreslår att nämnden beslutar att bifalla motionen samt att därutöver anföra följande:

Fastighetskontorets remissvar tydliggör de problem som Liberalerna redan i motionen pekat på. Den nya hyresmodellen som införs 2026 må skapa transparens och förutsägbarhet, men den adresserar inte den grundläggande utmaningen för föreningslivet nämligen att de faktiska drift- och underhållskostnaderna i många av stadens lokaler är så höga att hyrorna riskerar att bli oöverkomliga. Kontoret konstaterar dessutom att en stor del av byggnadsbeståndet består av fastigheter med höga kulturhistoriska värden och betydande underhållsbehov. Detta innebär i praktiken att lokaler som i dag är avgörande för civilsamhället i allt högre grad belastas av kostnadsökningar som föreningar inte har möjlighet att möta. När kontoret samtidigt framhåller att de inte kan subventionera hyror för enskilda verksamheter blir det tydligt att nuvarande system inte förmår värna ett livskraftigt föreningsliv. För Liberalerna är detta en

oacceptabel utveckling och just därför behövs en samlad och politiskt förankrad strategi. Utan en sådan riskerar vi en fortsatt utveckling där lokaler för föreningsliv och medborgarverksamhet steg för steg försvinner eller stängs ute från ekonomiskt svagare grupper, något som står i direkt motsats till vår ambition om ett starkt, demokratiskt och inkluderande civilsamhälle.

Genom att bifalla motionen ges staden möjlighet att aktivt ta ställning för föreningslivets långsiktiga förutsättningar. Liberalerna vill se att en strategi rymmer flera verktyg som i dag saknas eller används osystematiskt, till exempel att peka ut vissa lokaler som kan fungerar särskilt bra som samlings- och föreningslokalerlokaler och som även kan tillåtas ha en lite enklare standard. Detta skulle minska kostnadstrycket utan att påverka verksamheternas ändamålsenlighet. Strategin bör också ta höjd för att staden centralt, och inte fastighetskontoret enskilt, behöver bära kostnader för riktade satsningar eller kompensationer. Det är enligt Liberalerna orimligt att ett kontor som förvaltar många kulturhistoriska byggnader och stora underhållsbehov ensamt ska hantera konsekvenserna av sociala och demokratiska mål som kräver politiska prioriteringar. En central finansieringsmodell eller en riktad budgetram för att hålla nere hyror för förenings- och samlingslokaler är därför en rimlig och nödvändig åtgärd.

Fastighetskontoret beskriver korrekt att de höga kostnaderna i många fastigheter leder till utmaningar, men just därför är en strategi så viktig. I dag saknas helhetsgreppet som säkerställer att hanteringen av externa hyresgäster, varierande lokalstandard och olika förvaltningskostnader inte leder till ojämlika förutsättningar. Liberalerna vill att en strategisk styrning skapar ordning, tydlighet och långsiktighet och samtidigt förtydligar ansvarsfördelningen mellan nämnderna så att staden samlat kan värna civilsamhället som en demokratisk infrastruktur. Ett bifall till motionen betyder därför inte att fastighetskontorets modell ifrågasätts, utan att den kompletteras med det politiska perspektiv som nu saknas. Staden behöver en strategi för att säkerställa att hyrorna hålls på en nivå som gör att föreningar, kulturverksamheter och medborgarhus kan fortsätta vara öppna, aktiva och tillgängliga för alla stockholmare.

För Liberalerna är detta en nödvändig investering i demokratin, i gemenskapen och i det förebyggande arbetet mot utanförskap och segregation.

Ordföranden Alexandra Mattsson (V) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Alexandra Mattsson (V), Anders Österberg m.fl. (S), Martin Hansson (MP), vice ordföranden Henrik Virro m.fl. (M) och Sergej Salnikov (SD).

Handlingar i ärendet

- FSK 2025/600-2 (Godkänd - R 1) Remiss av Motion om att ta fram en strategi för hyror för samlingslokaler, föreningslokaler, medborgarhus m.m. ska hållas på en låg nivå
- FSK 2025/600-1.1 Bilaga 1 Motionen

§ 14

Remiss av Motion om att utreda demokrativillkoren i syfte att skärpa dessa för att motverka antidemokratiska krafter som hyr i andra- eller tredjehand. Remissvar FSK 2025/452

Beslut

Fastighetsnämnden beslutar enligt fastighetskontorets förslag:

1. Fastighetsnämnden godkänner och överlämnar fastighetskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Fastighetsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation

Hansi Karppinen (L) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

1) Ordföranden Alexandra Mattsson (V), Anders Österberg m.fl. (S), Martin Hansson (MP), vice ordföranden Henrik Virro m.fl. (M) och Sergej Salnikov (SD) föreslår (se beslutet).

2) Hansi Karppinen (L) föreslår att nämnden beslutar att bifalla motionen samt att därutöver anföra följande:

Fastighetskontorets remissvar bekräftar att det finns en bred samsyn kring vikten av att verksamhet i stadens lokaler vilar på en stabil demokratisk grund. Att svaret pekar på att riktlinjerna i grunden är tillräckliga innebär dock inte att de fungerar i praktiken, och det är just här Liberalerna menar att en översyn behövs. De fall som uppmärksammats, där lokaler i andra eller tredje hand har använts av aktörer som sprider antidemokratiska budskap eller agerar på uppdrag av auktoritära regimer, visar tydligt att nuvarande system inte förmår fånga upp sådana överträdelser. Även om dagens regelverk möjliggör prövning av andrahandsuthyrningar och tydliggör att förstahandshyresgästen bär ansvaret, återstår problemet att rutiner, kontrollmekanismer och uppföljning inte är tillräckligt utvecklade eller konsekvent tillämpade. Liberalerna ser därför ett tydligt behov av att stärka hela kedjan från villkorsformulering till faktisk efterlevnad.

I remissvaret lyfts även den hyresrättsliga begränsningen vid partiell sublokation, där samtycke från hyresvärderna inte kan krävas. Denna juridiska ram gör det än viktigare att stadens egna arbetssätt är robusta och tydliga. När möjligheterna att agera är begränsade i själva lagstiftningen krävs desto starkare rutiner för att följa upp hur lokalerna används och av vilka. Liberalerna menar att detta är en central brist i dagens ordning och att riktlinjerna därför inte bara behöver förtydligas utan också skärpas på de punkter där ansvarsfördelningen är otydlig eller praxis varierar. Att remissinstanserna själva öppnar för att riktlinjerna kan behöva ses över visar att det finns ett naturligt tillfälle att genomföra den mer omfattande översyn som vår motion efterfrågar.

En annan viktig del som Liberalerna vill lyfta är att hela ekosystemet kring lokaluthyrningen måste omfattas av skärpta demokrativillkor. Det gäller inte bara stadens förvaltningar och hyresgäster utan även de aktörer som praktiskt hanterar uthyrningsprocesser, såsom mäklare och andra förmedlare. Även om dessa inte skriver under hyresavtalen är det rimligt att ställa krav på att de följer samma demokratiska riktlinjer som gäller för staden. På så sätt stärks ansvarsutkrävandet genom hela processen och risken minskar för att olämpliga verksamheter slussas in via brister i informationskedjan. Detta är en aspekt som i dag saknas men som är helt avgörande för ett fungerande förebyggande arbete.

Kulturförvaltningen pekar dessutom på flera punkter där förtydliganden av kriterier och tillämpning är nödvändiga. Liberalerna ser även ett behov av att tydliggöra när återbetalningskrav kan bli aktuella, särskilt vid upprepade överträdelse där föreningar återkommande upplåter sina lokaler till verksamheter som inte lever upp till stadens demokratikrav. Det är inte rimligt att offentligt stöd fortsätter att utgå i situationer där en verksamhet indirekt möjliggör att antidemokratiska grupper får en plattform. Ett mer konsekvent och transparent system behövs, där allvarliga avvikelser kan få reella följder.

Sammantaget visar remissmaterialet att riktlinjerna på pappret kan se tillräckliga ut men att de i praktiken inte ger staden tillräckliga verktyg för att säkerställa att lokaler inte används av aktörer som motverkar demokratiska värderingar. Liberalerna anser att en samlad översyn är nödvändig för att stärka kontroll och uppföljning, tydliggöra

ansvarsfördelningen och säkerställa att även förmedlande aktörer omfattas av samma krav.

Genom att skärpa systemet i sin helhet kan Stockholm fortsatt stå upp för demokrati, mänskliga rättigheter och alla människors lika värde.

Beslutsgång

Ordföranden Alexandra Mattsson (V) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Alexandra Mattsson (V), Anders Österberg m.fl. (S), Martin Hansson (MP), vice ordföranden Henrik Virro m.fl. (M) och Sergej Salnikov (SD).

Handlingar i ärendet

- FSK 2025/452-3 (Godkänd - R 1) Remiss av Motion om att utreda demokrativillkoren i syfte att skärpa dessa för att motverka antidemokratiska krafter som hyr i andra- eller tredjehand. Remissvar
- FSK 2025/452-1.1 Bilaga 1 Motionen

§ 15**Remiss av Motion om att utveckla Hammarbybacken.****Remissvar**

FSK 2025/387

Beslut

Fastighetsnämnden beslutar enligt fastighetskontorets förslag:

1. Fastighetsnämnden godkänner och överlämnar fastighetskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Fastighetsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Alexandra Mattsson (V) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Ordföranden Alexandra Mattsson (V), Anders Österberg m.fl. (S) och Martin Hansson (MP) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Som ett led i en eventuell utveckling av Hammarbybacken föreslår fastighetskontoret att göra Lilla Sickla gård mer publik. Gården, som ägs av staden, består av en äldre huvudbyggnad, en tidigare kvarn och flera mindre byggnader omgivna av fruktträdgård och en engelsk park.

Kvarnverksamheten vid Kvarnbäcken har anor från medeltiden, medan gårdsanläggningen med trädgård och park tillkom i slutet av 1700-talet. I anslutning till gården finns spår av äldre dammar och en rik naturmiljö med löv- och blandskog, ekar och hasselbestånd. Här trivs bland annat skogsduva och stenknäck, och från gården leder stigar vidare mot Dammtorpssjön och Söderbysjön. Området erbjuder redan idag möjligheter till rekreation med solbrygga, grillplatser och sittplatser.

Kontoret bedömer därmed att platsen har goda förutsättningar att utvecklas till en välbesökt målpunkt för både friluftsliv

och kultur. Exempelvis nämns möjligheter till utställnings- och caféverksamhet, kanotuthyrning och bastu. Kontoret föreslår även att man utreder möjligheten att anlägga en farbar väg från backområdet till gården för att förbättra tillgängligheten. En sådan åtgärd skulle enligt kontoret kunna genomföras med stor försiktighet så att naturvärden bevaras samtidigt som tillgängligheten stärks.

Vi delar kontorets syn att staden har ett ansvar att förvalta och utveckla sina fastigheter så att de kommer stockholmarna till glädje och nytta. Detta ansvar måste dock vägas mot stadens uppdrag att värna viktiga kultur- och naturmiljöer. Nackareservatet är ett av Stockholms mest uppskattade och lättillgängliga friluftsområden, med höga biologiska värden och rik natur. Här finns gamla ekar med sällsynta arter, livsmiljöer för fåglar som stenknäck och skogsduva samt viktiga uppväxtområden för groddjur.

Mot denna bakgrund vill vi poängtera att det inte är aktuellt att anlägga en ny väg för biltrafik genom naturreservatet. Men vi värdesätter att fastighetskontoret tillsammans med stadens övriga förvaltningar fortsatt ges utrymme att redovisa sina bedömningar och förslag.

Handlingar i ärendet

- FSK 2025/387-2 (Godkänd - R 1) Remiss av Motion om att utveckla Hammarbybacken. Remissvar
- FSK 2025/387-1.1 Bilaga 1 Motionen

§ 16**Remiss av Riktlinje för hantering av externa remisser i
Stockholms stad. Remissvar**

FSK 2025/580

Beslut

Fastighetsnämnden beslutar enligt fastighetskontorets förslag:

1. Fastighetsnämnden godkänner och överlämnar fastighetskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Fastighetsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation

Hansi Karppinen (L) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

1) Ordföranden Alexandra Mattsson (V), Anders Österberg m.fl. (S), Martin Hansson (MP), vice ordföranden Henrik Virro m.fl. (M) och Sergej Salnikov (SD) föreslår (se beslutet).

2) Hansi Karppinen (L) föreslår att nämnden beslutar att föreslå att revidera riktlinjerna enligt det som anförs en samt att därutöver anföra följande:

Det förslag till riktlinjer som nu är ute på remiss bygger på en ambition att skapa tydlighet och enhetlighet i stadens remisshantering, vilket i grunden är positivt. Samtidigt framträder betydande risker som motiverar den revidering vi föreslår. Den mest centrala invändningen gäller att den nya ordningen ger stadsledningskontoret och de politiska rotlarna ett avsevärt större inflytande över remissvaren än idag. När den samlade bedömningen ska formuleras centralt finns en uppenbar risk att facknämndernas professionella perspektiv inte får genomslag i samma utsträckning som tidigare. Det gör remissvaren mer politiserade och mindre förankrade i sakkunskap och konsekvensanalys, vilket varken stärker kvaliteten eller transparensen.

En sådan centralisering påverkar också den demokratiska balansen. Det framgår i förslaget hur ansvarigt borgarråd ska

kunna påverka remissvaren, men det sägs ingenting om oppositionens roll. Därmed riskerar remisshanteringen att helt spegla majoritetens uppfattning, medan alternativa perspektiv endast syns i protokollsanteckningar och alltså inte i själva remissvaret. Detta försvagar remissinstitutets funktion som en bred belysning av stadens samlade ståndpunkter och riskerar dessutom att underminera förtroendet för processen. För oss liberaler är det viktigt att stadens yttranden präglas av mångsidighet, insyn och respekt för oppositionens möjligheter att bidra.

Utöver de demokratiska aspekterna finns även oklarheter som rör ansvarsfördelning och kvalitet i den praktiska processen. Det framgår inte vem som ska ansvara för barnkonsekvensanalyser eller hur tunga expertunderlag ska vägas när rotlarna formulerar stadens slutliga ståndpunkt. Om grundliga fackmässiga bedömningar inte ges tydligt utrymme riskerar stadens yttranden att förlora sin sakliga tyngd, vilket i förlängningen går ut över både rättssäkerhet och kvalitet i beslutsunderlagen för de statliga och regionala aktörer som efterfrågar yttranden från staden.

En riktlinje för remisshantering bör vara ett verktyg som stärker professionalism, tydlighet och demokratiskt inflytande. I nuvarande förslag är dessa värden inte tillräckligt säkerställda. Genom att revidera riktlinjen i enlighet med Liberalernas förslag kan staden skapa en modell som både värnar fackkompetensen, säkerställer tydliga och transparenta roller och garanterar att oppositionens perspektiv fortsatt är en integrerad del av remisshanteringen. Det skulle ge ett mer demokratiskt och rättssäkert system som bättre tjänar stadens invånare och den offentliga förvaltning som förväntas tala med en röst som är både sakligt grundad och politiskt hederlig.

Beslutsgång

Ordföranden Alexandra Mattsson (V) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Alexandra Mattsson (V), Anders Österberg m.fl. (S), Martin Hansson (MP), vice ordföranden Henrik Virro m.fl. (M) och Sergej Salnikov (SD).

Handlingar i ärendet

- FSK 2025/580-2 (Godkänd - R 1) Remiss av Riktlinje för hantering av externa remisser i Stockholms stad. Remissvar
- FSK 2025/580-1.2 Bilaga 1 Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande: Riktlinje för hantering av externa remisser i Stockholms stad (Dnr KS 2025/1165)

- FSK 2025/580-1.1 Bilaga 2 Riktlinje för externa remisser i Stockholms stad

§ 17**Remiss av Skrivelse om Trädgårdens hyresavtal.****Remissvar**

FSK 2025/553

Beslut

Fastighetsnämnden beslutar enligt fastighetskontorets förslag:

1. Fastighetsnämnden godkänner och överlämnar fastighetskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Fastighetsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Alexandra Mattsson (V) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Handlingar i ärendet

- FSK 2025/553-2 (Godkänd - R 1) Remiss av skrivelse om Trädgårdens hyresavtal. Remissvar
- FSK 2025/553-1.1 Bilaga 1 Skrивelsen

Underskriftens äkthet valideras här: <https://underskriftpas.stockholm.se/validera>